

EMDR bij vluchtelingen

Marloes de Kok, GZ-psycholoog, systeemtherapeut
Annemariëk Sepers, klinisch psycholoog
Karlijn Balm, GZ-psycholoog

Agenda

- Wie?
- Wanneer?
- Hoe?

Foto is van de Turkse digitale kunstenaar **Uğur Gallenkuş**.
Hij creëert krachtige fotocollages die twee tegenovergestelde realiteiten naast elkaar in één enkel beeld vangen.

117,8 MILJOEN

MENSEN OP DE VLUCHT

1 OP DE 70

MENSEN
IS GEDWONGEN TE VLUCHTEN

DE 3 GROOTSTE
OPVANGLANDEN

2,8 MILJOEN
COLOMBIA

2,7 MILJOEN
DUITSLAND

2,4 MILJOEN
TURKIJE

39%

VAN DE VLUCHTELINGEN
IS KIND

58%

BLIJFT IN EIGEN LAND

50%

VAN DE MENSEN OP
DE VLUCHT IS VROUW

7 OP DE 10 VLUCHTELINGEN KOMT UIT:
AFGHANISTAN | ZUID-SOEDAN | SOEDAN | SYRIË | OEKRAÏNE | VENEZUELA

2025

Bron: Global Trends Report, UNHCR

Mogelijke angsten, trauma's en bronnen van stress

- **Ingrijpende gebeurtenissen in land van herkomst of tijdens de vlucht**

Bombardementen, boottoertocht, gebrek aan voedsel en onderdak

- **Verlieservaringen**

Verlies van levens, bezittingen (huis en spullen), sociale status

- **Bronnen van stress**

Onzekerheid over de toekomst

Overbelaste opvangcentra

Wennen aan nieuwe systemen, nieuwe cultuur en taal

Gescheiden zijn van ouder(s) of verzorger(s)

Prevalentie post traumatische stressstoornis

Vluchtelingenkinderen in Europese landen

- 123,2 miljoen vluchtelingen
- 40% daarvan is kind
- Prevalentie PTSS bij de jeugd:

19-52,7 %

KIEM (Velu et al., 2026)

Doelen

- Bijdragen aan de kennis en expertise over effectieve trauma gerichte interventies aan kinderen die gevlucht zijn
- Deze doelgroep beter bereiken door outreachend te werken en samen te werken met cultureel mediators

Wie doen er mee?

- Vluchtelingenkinderen
- 8 t/m 18 jaar
- Met een ouder of verzorger in NL
- Na 2015 in Nederland aangekomen
- Met een door ons vastgestelde (partiele) PTSS

Conclusies uit het KIEM onderzoek

- Volgens de clinician en de kinderen namen de PTSS symptomen significant af, zowel na EMDR als na KIDNET in vergelijking met de wachtlijst.
- De afname van klachten was groter voor EMDR, volgens de behandelaren.
- Maar de drop out ook (EMDR 20,8%; KIDNET 10,9%)
- Volgens de metingen van de ouders, namen de klachten niet significant af.

EMDR bieden aan gevluchte kinderen en jongeren

Vooraf gaan doen!

Maar hoe?

Toewerken naar EMDR

Psycho-educatie

Vertrouwen opbouwen

Holding en timing

Tijdens EMDR

De basis is hetzelfde

De ernst van de gebeurtenis, maakt niet de EMDR anders of moeilijker!

Aanpassingen zitten in

- Hanteren van taalbarrière
- Zorgvuldige afstemming
- Hanteren van actuele stressoren

Opties als er een taalbarrière is

- *Redelijke beheersing NL taal:* protocol K&J (ook volwassenen)
- *Enige beheersing NL taal:*
Eerste sessie met tolk, zo mogelijk volgende sessies zonder tolk als procedure duidelijk is
- *Nauwelijks of geen beheersing NL taal:* inzet professionele tolk (telefonisch)
- *Verhalenmethode* met vertaling (door ouders)

EMDR therapie met een tolk: voorbereiding

Telefonisch (met speaker)

Verstaan we elkaar?

Instructies voor de tolk:

- Kleuren, sommetjes etc.

hoeven niet vertaald.

Tijdens de EMDR therapie

Scherpstellen: tempo maken!

Korte zinnen

Werkgeheugenbelasting: niet wachten op vertaling

Interweaves: kort maar krachtig

Nationaal
Psychotrauma
Centrum

Hoe kom je aan een goede tolk?

Global talk: GGZ tolken bij Global talk

www.globaltalk.nl / 088-2555222

Reserveren (voorkeur) of ad hoc

Bij jongeren en volwassenen vanaf 18 jaar: vergoeding tolkentoeslag (ZPM)

www.zoschakeltueentolkin.nl

Trouble shooting & tolken

Check altijd of tolk en cliënt elkaar goed begrijpen: goede dialect?

Bespreek dat de tolk niet zelfstandig jouw woorden moet uitleggen.

Niet tevreden? Verbinding die weg valt? Vraag om een andere tolk.

Goede tolk? Reserveer alvast een aantal sessies vooruit.

Na de EMDR

- Neem tijd voor hoe de client EMDR ervaren heeft
- Bereid voor wat iemand kan verwachten qua verwerking

Take home message

- EMDR bij vluchtelingen: gewoon doen!
- Geef duidelijke psycho-educatie en betrek ouders
- Heb oog voor de brede culturele, familiale en sociale context
- Schakel zo nodig een cultural mediator in
- Werk met een goede tolk
- Maak vliegreuen zodat je er vertrouwd mee raakt

Literatuur

- Velu, M.E., de Roos, C., van der Aa, N. *et al.* Trauma-focused treatments for refugee children and adolescents with PTSD: a three-arm randomized controlled trial comparing the efficacy of EMDR and KIDNET versus a waitlist control group (the KIEM study). *Child Adolesc Psychiatry Ment Health* **20**, 124 (2026). <https://doi.org/10.1186/s13034-026-01118-0>

ARQ Academy biedt nascholingen over psychotrauma voor (zorg)professionals in Nederland en daarbuiten

Meer weten? Scan de
QR-code of ga naar
academy.arq.org

